τοῦ ἐθνικοῦ δικαστῆ νά κρίνει σέ ποιό στάδιο τῆς διαδικασίας, πού ἐκκρεμεῖ ἐνώπιόν του, πρέπει νά ὑποβάλει προδικαστικό ἐρώτημα στό Δικαστήριο.

2. Μιά ἐθνική φορολογική ἐπιβάρυνση προσωρινῆς ἰσχύος, πού προορίζεται νά πλήξει τούς γεωργούς στό πλαίσιο εἰσοδηματικῆς πολιτικῆς περί καταμερισμοῦ τῶν δημοσιονομικῶν βαρῶν μεταξύ τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ὁποία ὅμως ἐπιβάλλεται ὑπό τή μορφή ἔμμεσου φόρου ἐπί τῆς ἀξίας ὁρισμένων γεωργικῶν προϊόντων, πού καλύπτονται ἀπό κοινές ὀργανώσεις τῶν ἀγορῶν, κατά τό χρόνο τῆς παραδόσεώς τους γιά μεταποίηση, ἀποθεματοποίηση ἤ ἐξαγωγή, καταβάλλεται δέ εἴτε ἀπό τόν ἐξαγωγέα εἴτε ἀπό τήν ἐπιχείρηση μεταποιήσεως ἤ ἀποθεματοποιήσεως, οἱ ὁποῖοι ἔχουν δικαίωμα ἀναζητήσεως τοῦ ποσοῦ τοῦ φόρου ἀπό τούς παραγωγούς, δέν εἶναι, κατ' ἀρχήν, ἀσυμβίβαστη πρός τίς διατάξεις τῆς συνθήκης ΕΟΚ περί γεωργικῆς πολιτικῆς οὔτε πρός τούς κοινοτικούς κανονισμούς περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορῶν.

Τέτοιο ἀσυμβίβαστο, ὅμως, ὑφίσταται στό μέτρο πού ἡ ἐπιβάρυνση θά εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά παρακωλύεται ἡ ὁμαλή λειτουργία τῶν μηχανισμῶν πού προβλέπονται, στό πλαίσιο τῶν οἰκείων κοινῶν ὀργανώσεων, γιά τό σχηματισμό κοινῶν τιμῶν καί γιά τή ρύθμιση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς ἀγορᾶς.

Στό ἐθνικό δικαστήριο ἐναπόκειται νά κρίνει ἄν, καί ἐνδεχομένως σέ ποιό βαθμό, ἡ ἐπιβάρυνση γιά τήν ὁποία καλεῖται νά ἀποφανθεῖ ἔχει πράγματι τέτοια ἀποτελέσματα.

3. Καί ἄν ἀκόμη πλήττει τά ἐξαγόμενα ζῶντα προϊόντα κτηνοτροφίας κατά τήν παράδοσή τους πρός ἐξαγωγή, μιά ἐθνική ἐπιβάρυνση δέν ἐμπίπτει στήν ἀπαγόρευση ἐπιβαρύνσεων ἰσοδύναμου μέ ἐξαγωγικούς δασμούς ἀποτελέσματος, ἄν πλήττει ἐξίσου, κατά τρόπο συστηματικό καί βάσει τῶν ἰδίων κριτηρίων, τά μή ἐξαγόμενα ζῶντα προϊόντα κτηνοτροφίας κατά τήν παράδοσή τους πρός σφαγή.

Στίς συνεκδικαζόμενες ὑποθέσεις 36 καί 71/80

πού ἔχουν ὡς ἀντικείμενο αἰτήσεις τοῦ High Court τῆς Ἰρλανδίας πρός τό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, μέ τίς ὁποῖες ζητεῖται, στό πλαίσιο δύο διαφορῶν πού ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τοῦ ἐν λόγω δικαστηρίου μεταξύ

IRISH CREAMERY MILK SUPPLIERS ASSOCIATION καί λοιπῶν ἀφενός

καί

ΙΡΛΑΝΔΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ καί λοιπῶν ἀφετέρου

καί μεταξύ

MARTIN DOYLE καί λοιπῶν ἀφενός

καί

ΑΝ TAOISEACH ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ άφετέρου,

ή ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τῆς συνθήκης ΕΟΚ, καί εἰδικότερα τῶν ἄρθρων της 9, 11, 12, 16, 17 καί 38 μέχρι 46, καθώς καί τοῦ ἄρθρου 177, καί κανονισμῶν τοῦ Συμβουλίου περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορῶν στόν τομέα τῶν σιτηρῶν, τῶν γαλακτοκομικῶν προϊόντων, τοῦ βόειου κρέατος καί τῆς ζάχαρης,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο ἀπό τούς P. Pescatore, πρόεδρο τοῦ δευτέρου τμήματος, προεδρεύοντα, Mackenzie Stuart καί T. Koopmans, προέδρους τμημάτων, A. O'Keeffe, G. Bosco, A. Touffait καί O. Due, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: J.-P. Warner
γραμματεύς: J. A. Pompe, βοηθός γραμματεύς

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας καί οἱ παρατηρήσεις πού ὑποβλήθηκαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου τῆς ΕΟΚ, μποροῦν νά συνοψιστοῦν ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί διαδικασία

Α — Πραγματικά περιστατικά καί διαδικασία ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου

1. Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1979, ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἐξέδωσε ὁρισμένα διατάγματα, μέ τά ὁποῖα ἐπέβαλε μία προσωρινή ἐπιβάρυνση 2 % ἐπί τῆς φορολογητέας ἀξίας τῶν ἑξῆς προϊόντων:

α) τοῦ νωποῦ γάλακτος (ἀπό 1ης Μαΐου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1979)·

β) τῶν ἐγχώριων ζώντων βοοειδῶν (ἀπό 1ης Μαΐου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1979)·

γ) τῶν σιτηρῶν (σιταριοῦ, βρώμης καί κριθαριοῦ) (ἀπό 1ης Αὐγούστου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1979)·

δ) τῶν σακχαροτεύτλων (ἀπό 1ης Αὐγούστου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1979).

Μέ τήν ἐπιφύλαξη ὁρισμένων ἐξαιρέσεων, ἡ ἐπιβάρυνση αὐτή ἐπιβαλλόταν στά ἐγχώρια προϊόντα πού παραδίνονταν γιά ἐπεξεργασία, ἀποθεματοποίηση ἤ ἐξαγωγή κατά τό χρόνο τῆς παραδόσεώς τους. Ἡ ἐπιβάρυνση δέν ἐπιβαλλόταν στά εἰσαγόμενα προϊόντα, μέ ἐξαίρεση τά 6οοειδή πού εἶχαν εἰσαχθεῖ πρίν ἀπό 14 τουλάχιστον ἡμέρες καί τά ὁποῖα θεωροῦνταν ἐγχώρια ζῶα.

Οἱ ἐξαιρέσεις ἀφοροῦσαν τά πρῶτα 5 000 «imperial gallons» γάλακτος, τά ζῶα πού εἶχαν προσβληθεῖ ἀπό ἀσθένειες καί τά σακχαρότευτλα πού καλλιεργοῦνταν· σέ ὁρισμένες κομητεῖες καί παραδίνονταν σέ συγκεκριμένο ἐργοστάσιο ζάχαρης.

Ὑπόχρεος γιά τήν καταβολή τῆς ἐπιβαρύνσεως στό δημόσιο ταμεῖο (Revenue Commissioners) ἦταν εἴτε ὁ ἐξαγωγέας εἴτε ἡ ἐπιχείρηση μεταποιήσεως (σφαγεῖο, γαλακτοκομεῖο, ἐργοστάσιο ζάχαρης καί μύλος) ἤ ἡ ἐπιχείρηση ἀποθεματοποιήσεως, ὡς ἑξῆς: οἱ ἰδιοκτῆτες ἐπιχειρήσεων στό τέλος κάθε μήνα καί οἱ ἐξαγωγεῖς κατά κανόνα πρίν ἀπό τήν πραγματοποίηση τῆς ἐξαγωγῆς.

Ὅσον ἀφορᾶ τό γάλα, τά 6οοειδή καί τά σιτηρά, ὡς φορολογητέα ἀξία λαμβανόταν ἡ τιμή πού θά πετύχαινε τό προϊόν σέ περίπτωση ἀγοραπωλησίας στήν ἐλεύθερη ἀγορά μεταξύ ἀγοραστῆ καί πωλητῆ, ἀνεξάρτητων μεταξύ τους. Γιά τά τεῦτλα, ὅμως, ὡς φορολογητέα ἀξία λαμβανόταν ἡ τιμή πού πράγματι κατέβαλε ὁ ἀγοραστής.

Ἄν ὁ ἐξαγωγέας ἤ ὁ ἰδιοκτήτης τῆς μεταποιητικῆς ἐπιχειρήσεως εἶχε ἀγοράσει τό προϊόν, μποροῦσε, κατ' ἀρχήν, εἴτε νά ἀφαιρέσει ἀπό τό τίμημα, πού ἔπρεπε νά καταβάλει στόν πωλητή, ποσό ἴσο μέ τό ποσό τῆς ἐπιβαρύνσεως, εἴτε νά ἀναζητήσει τό ποσό αὐτό ὡς συμβατική ὀφειλή. Ἄν ὁ ὑπόχρεος πρός καταβολή τῆς ἐπιβαρύνσεως δέν ἀποκτοῦσε τήν κυριότητα τοῦ προϊόντος, γιατί πχ. παρεῖχε ἁπλῶς ὑπηρεσίες, μποροῦσε νά ζητήσει τήν ἀπόδοση τοῦ ποσοῦ τῆς ἐπιβαρύνσεως ἀπό τόν κύριο τοῦ προϊόντος.

Γιά τήν εἴσπραξη τῆς ἐπιβαρύνσεως πού ἐπιβαλλόταν στούς ἐξαγωγεῖς, αὐτοί εἶχαν τήν εὐχέρεια νά χρησιμοποιοῦν τόν τύπο καί τή διαδικασία πού προβλέπονται ἀπό τήν ὁδηγία 78/453 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 22ας Μαΐου 1978, περί τῆς ἐναρμονίσεως τῶν νομοθετικῶν, κανονιστικῶν καί διοικητικῶν διατάξεων τῶν σχετικῶν μέ τήν ἀναστολή εἰσπράξεως τῶν εἰσαγωγικῶν ἤ ἐξαγωγικῶν δασμῶν (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. Ν 146, τόμ. 02/006, σ. 159), στό πλαίσιο τῶν νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν. Ὅσον ἀφορᾶ τούς ἰδιοκτῆτες ἐπιχειρήσεων, ἔπρεπε νά ζητοῦν ἀπό τούς Revenue Commissioners [οἰκονομικούς ἐφόρους] μιά ἄδεια, ἡ ὁποία τούς χορηγοῦνταν ὑπό ὁρισμένες προϋποθέσεις, ὅπως εἶναι πχ. ἡ ὑποχρέωση νά παρέχουν ὁρισμένες πληροφορίες γιά λόγους ἐλέγχου.

2. Ὁρισμένοι ἰρλανδοί γεωργοί καί οἱ ἑνώσεις τους ἀπεύθυναν στήν Ἐπιτροπή μιά διαμαρτυρία. Ἐπιπλέον, τόσο αὐτοί ὅσο καί ὁρισμένες ἐπιχειρήσεις μεταποιήσεως καί ἕνας ἐξαγωγέας ζώων ἄσκησαν δύο προσφυγές κατά τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως καί διαφόρων ἄλλων ἰρλανδικῶν ἀρχῶν. Αὐτές εἶναι οἱ προσφυγές πού ἀποτέλεσαν ἀφορμή γιά τά προδικαστικά ἐρωτήματα τοῦ High Court τῆς Ἰρλανδίας.

Στήν ἀπό 20 Ὀκτωβρίου 1979 ἐπιστολή της πρός τήν Ἐπιτροπή, ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ἐξήγησε τούς λόγους τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἐν λόγω ἐπιβαρύνσεως:

«Γιά ἱστορικούς λόγους, τό ἐπίπεδο τῆς εὐημερίας καί τό στάδιο ἀναπτύξεως τῆς γεωργίας στήν Ἰρλανδία παρουσίαζε μέχρι πρόσφατα καθυστέρηση σέ σχέση μέ ἄλλους τομεῖς τῆς οἰκονομίας. Ἀντανάκλαση τοῦ γεγονότος αὐτοῦ ἦταν ἕνα σχετικά εὐνοϊκό φορολογικό καθεστώς γιά τή γεωργία, ἰδίως ὅσον ἀφορᾶ τή φορολογία εἰσοδήματος. Ἀπό τό 1972, ἡ εὐημερία τῆς γεωργίας σημείωσε γρήγορη πρόοδο, πού

όφείλεται κυρίως στήν έπίδραση τῆς ΚΓΠ (κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς), τό δέ φορολογικό σύστημα τροποποιήθηκε προοδευτικά, γιά νά εὐθυγραμμιστεῖ μέ ἐκεῖνο πού ἴσχυε σέ ἄλλους τομεῖς μέ παρεμφερή εἰσοδήματα. Ἄν καί ἡ διαδικασία αὐτή δέν εἶχε ὁλοκληρωθεῖ τήν ἐποχή τῆς ψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1979, ἡ κυβέρνηση εἶχε, κατά τό χρονικό ἐκεῖνο σημεῖο, ἐπίγνωση τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ γεωργικός τομέας ἦταν τώρα σέ πολύ καλύτερη θέση νά πληρώσει γιά τίς ὑπηρεσίες πού παρέχονταν εἰδικά γι' αὐτόν. Ἀναζητώντας τρόπους γιά τήν κάλυψη μέρους τουλάχιστον τοῦ κόστους ἀπό τό γεωργικό τομέα καί ὄχι ἀπό τούς φορολογούμενους γενικά, ἡ κυβέρνηση βρέθηκε ἀντιμέτωπη μέ τό πρόβλημα ὅτι ἡ εἴσπραξη πόρων κατά τό τρέχον ἔτος δέ θά μποροῦσε νά ἐξασφαλιστεῖ ἀποτελεσματικά μέ ὁποιοδήποτε ἀπό τά ἰσχύοντα φορολογικά συστήματα. Γιά τό λόγο αὐτό, εἰσάχθηκε ὁ εἰδικός γεωργικός φόρος καταναλώσεως ὡς προσωρινό μέτρο, πού θά ἴσχυε μέχρις ὅτου ἡ κυβέρνηση καταλήξει σέ ἕνα ὁριστικό φορολογικό σύστημα γιά τή γεωργία, ἀφοῦ συμβουλευόταν τούς ἐνδιαφερόμενους γεωργούς. Μετά τήν ψήφιση τοῦ προϋπολογισμοῦ, οἱ διαβουλεύσεις αὐτές ὁλοκληρώθηκαν καί στίς 24 Ἀπριλίου ἀνακοινώθηκε ἕνα ὁριστικό φορολογικό καθεστώς, πού θά ἰσχύσει ἀπό τό 1980, ἐνῶ ἡ ἐπιβολή τοῦ παραπάνω φόρου θά λήξει στίς 31 Δεκεμβρίου 1979.»

3. Οἱ αἰτοῦντες στήν κύρια δίκη, στήν ὑπόθεση 36/80, ἀνέθεσαν στόν Denis Lucey, καθηγητή στό University College τοῦ Cork, νά ἐξετάσει τά ἀποτελέσματα τῆς ἐν λόγω ἐπιβαρύνσεως. Στά προκαταρκτικά του συμπεράσματα στό σημεῖο 42 τῆς ἐκθέσεώς του, ὁ καθηγητής διαπιστώνει ὅτι ὁλόκληρο ἤ σχεδόν ὁλόκληρο τό βάρος τῆς ἐπιβαρύνσεως μετακυλίεται στούς γεωργούς, ἀφοῦ οἱ καθαρές τιμές τῶν σχετικῶν προϊόντων τους μειώνονται. Ὁ καθηγητής συμπεραίνει, πιό συγκεκριμένα, ὅτι, ὅσον ἀφορᾶ τά σιτηρά, τά σακχαρότευτλα καί τό γάλα, ἡ ἐπιβάρυνση τοῦ 2 % ἔπληττε σέ τελευταία ἀνάλυση τούς παραγωγούς, μολονότι οἱ διοικητικές δαπάνες πού συνεπάγεται ἡ ἐπιβάρυνση ἐνδέχεται νά βαρύνουν τίς ἐπιχειρήσεις μεταποιήσεως ἤ ἀποθεματοποιήσεως. Ὅσον ἀφορᾶ τά βοοειδή, ἡ κατάσταση ἦταν πιό περίπλοκη. Ἡ μεγάλη ζήτηση ἐπέτρεψε ἀρχικά στίς ἐπιχειρήσεις σφαγῆς ζώων γιά ἐξαγωγή νά μετακυλίσουν τήν ἐπιβάρυνση στούς ἀγοραστές τους· ἐντούτοις, τό βάρος μετακυλιόταν κατόπιν στούς παραγωγούς, συνεπεία τῆς λειτουργίας τῶν τιμῶν παρεμβάσεως, δεδομένου ὅτι, λόγω τῆς ἐπιβαρύνσεως, οἱ παραγωγοί δέν ἀπέλαυαν τό ὄφελος ἀπό τήν πραγματική τιμή παρεμβάσεως. Σημαντικότατο μέρος τῶν βοοειδῶν εἶχε πωληθεῖ καί σφαγεῖ λίγο πρίν εἰσαχθεῖ ἡ ἐπιβάρυνση καί οἱ ἐξαγωγεῖς δοκίμασαν σημαντική πτώση τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν τους κατά τίς πρῶτες ἑβδομάδες μετά τή θέσπισή της. Ἡ εἰσαγωγή βοοειδῶν ἀπό τή Βόρεια Ἰρλανδία αὐξήθηκε.

4. Μέ τίς αἰτήσεις ἐνώπιον τοῦ High Court τῆς Ἰρλανδίας ζητεῖται νά διαπιστωθεῖ τό ἀσυμβίβαστο τῆς ἐπιβαρύνσεως πρός τή συνθήκη ΕΟΚ, καί εἰδικότερα πρός τούς κοινοτικούς κανόνες περί κοινῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγορῶν τῶν ἐν λόγω προϊόντων, καί νά ἐκδοθεῖ ἀπόφαση ἀσφαλιστικῶν μέτρων κατά τῆς εἰσπράξεως τῆς ἐπιβαρύνσεως.

Λαμβάνοντας ὑπόψη τό γεγονός ὅτι, στήν περίπτωση πού τό Δικαστήριο κρίνει ἄκυρη τήν ἐν λόγω ἐπιβάρυνση, ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση εἶναι ὑποχρεωμένη νά ἐπιστρέψει τίς ἐπιβαρύνσεις πού θά ἔχουν καταβληθεῖ, τό ἐθνικό δικαστήριο δέν ἔλαβε ἀπόφαση ἐπί τοῦ αἰτήματος γιά τήν ἔκδοση ἀποφάσεως ἀσφαλιστικῶν μέτρων, ἀνέβαλε τήν ἔκδοση ἀποφάσεως καί ὑπέβαλε πρός τό Δικαστήριο τά ἑξῆς προδικαστικά ἐρωτήματα:

«1. Ἡ ἀπόφαση τοῦ High Court νά θέσει, σ' αὐτό τό στάδιο τῆς διαδικασίας, στό Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης, τό ἐρώτημα πού διατυπώνεται παρακάτω, στήν παράγραφο 2, ἀποτελοῦσε ὀρθή ἄσκηση ἐκ μέρους τοῦ High Court τῆς εὐχέρειας πού τοῦ παρέχει τό ἄρθρο αὐτό;

2. Μιά ἐθνική φορολογική ἐπιβάρυνση, ὅπως ἡ ἐπίδικη στήν παρούσα ὑπόθεση, εἶναι ἀντίθετη πρός τή συνθήκη περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητας καί εἰδικότερα πρός τά ἄρθρα 9, 11, 12, 16, 17, 38 ὡς 46 τῆς ἐν λόγω συνθήκης ἤ πρός ὁποιοδήποτε ἀπό αὐτά ἤ πρός τούς κανονισμούς τοῦ Συμβουλίου 804 τοῦ 1968, 805 τοῦ 1968, 3330 τοῦ 1974 καί 2727 τοῦ 1975 ἤ πρός ὁποιονδήποτε ἀπό αὐτούς;»

Β — Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου

Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας τοῦ Δικαστηρίου ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις ὑπέβαλαν οἱ αἰτοῦντες στήν κύρια δίκη, ἐκπροσωπούμενοι ἀπό τούς Mason Hayes & Curran, Solicitors Δουβλίνου, στήν ὑπόθεση 36/80, καί τούς barristers Brian McCracken S. C., Mary Robinson καί Tom Morgan, μετά ἀπό προετοιμασία τῆς ὑποθέσεως ἀπό τούς Beatty & Healy, Solicitors Δουβλίνου, στήν ὑπόθεση 71/80, καί οἱ καθ' ὧν στήν κύρια δίκη, ἐκπροσωπούμενοι ἀπό τόν Louis J. Dockery, Chief State Solicitor, καθώς καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπούμενη ἀπό τούς R. Wainwright καί H.-P. Hartvig, μέλη τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητῆ δικαστῆ, καί ἀφοῦ ἄκουσε τό γενικό εἰσαγγελέα, τό Δικαστήριο ἀποφάσισε νά προχωρήσει στήν προφορική διαδικασία, χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή ἀποδείξεων.

Μέ διάταξη τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1980, τό Δικαστήριο ἀποφάσισε τή συνεκδίκαση τῶν ὑποθέσεων 36/80 καί 71/80 πρός διευκόλυνση τῆς προφορικῆς διαδικασίας καί πρός ἔκδοση κοινῆς ἀποφάσεως.

II — Γραπτές παρατηρήσεις

Α — Ἐπί τοῦ πρώτου ἐρωτήματος

Οἱ *καθ' ὧν στήν κύρια δίκη* παρατηροῦν ὅτι, ἐπειδή ὑπῆρχε ἀμφισβήτηση μεταξύ τῶν διαδίκων ὡς πρός ὁρισμένα πραγματικά ζητήματα πού ἀφοροῦν, μεταξύ ἄλλων, τή λειτουργία καί τά ἀποτελέσματα τῆς ἐπιβαρύνσεως, εἶχαν ζητήσει ἀπό τό High Court νά μήν ἀπευθύνει προδικαστικό ἐρώτημα πρός τό Δικαστήριο, μέχρις ὅτου ἀποδειχθοῦν τά πραγματικά αὐτά περιστατικά. Πράττοντας ἔτσι οἱ καθ' ὧν, θέλησαν νά ἀποφευχθεῖ τό ἐνδεχόμενο, μετά τήν ἀπόδειξη τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν, νά ἀνακύψουν περαιτέρω ζητήματα κοινοτικοῦ δικαίου, γιά τά ὁποῖα ἀπαιτεῖται παραπομπή στό Δικαστήριο δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177, πράγμα πού θά ὁδηγοῦσε στό ἐξαιρετικά ἀνεπιθύμητο ἐνδεχόμενο νά χρειαστοῦν περισσότερες ἀπό μία παραπομπές γιά τήν ἴδια ὑπόθεση. Μετά τήν ἀπόφαση τοῦ High Court περί ὑποβολῆς προδικαστικοῦ ἐρωτήματος στό Δικαστήριο ὡς πρός τό κύρος τῶν ἐπίδικων νομοθετικῶν διατάξεων καί τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως, οἱ καθ' ὧν ἄσκησαν ἔφεση κατά τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς. Μετά τήν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτηση ἐπί τῆς ἐφέσεως, κατά τήν ὁποία διατυπώθηκαν ἀμφιβολίες ὡς πρός τήν ὕπαρξη δικαιώματος ἀσκήσεως ἔνδικου μέσου ἐνώπιον ἀνώτερου ἐθνικοῦ δικαστηρίου κατά διατάξεως περί παραπομπῆς ἐθνικοῦ δικαστηρίου, οἱ διάδικοι συμφώνησαν νά ἀναβληθεῖ ἐπ' ἀόριστον ἡ ἐκδίκαση τῆς ἐφέσεως καί νά περιληφθεῖ στήν παρούσα αἴτηση περί ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὅ,τι ἀποτελεῖ τώρα τό πρῶτο ἐρώτημα τῆς σχετικῆς διατάξεως περί παραπομπῆς.

Οἱ καθ' ὧν προτείνουν νά δοθεῖ ἡ ἑξῆς ἀπάντηση στό ἐρώτημα αὐτό:

«α) Ὁ χρόνος κατά τόν ὁποῖο τό ἐθνικό δικαστήριο πρέπει νά ἀπευθύνει στό Δικαστήριο αἴτηση περί ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ἐναπόκειται ἀποκλειστικά καί μόνο στήν κρίση τοῦ δικαστηρίου αὐτοῦ, μέ τήν ἐπιφύλαξη δικαιώματος ἀσκήσεως ἔνδικου μέσου ἐνώπιον ἀνώτερου ἐθνικοῦ δικαστηρίου, τό ὁποῖο μπορεῖ

νά προβλέπεται ἀπό τό ἐθνικό δίκαιο κατά τῆς ἀσκήσεως ἤ μή ἀσκήσεως τῆς εὐχέρειας τοῦ κατώτερου δικαστηρίου νά ζητᾶ τήν ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως στή συγκεκριμένη περίπτωση.

6) Προκειμένου τά ἐθνικά δικαστήρια νά ἀποφασίσουν ἄν θά ζητήσουν ἤ ὄχι τήν ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης, ἐνδείκνυται νά ἐκτιμοῦν κατά πόσο ἡ διαδικασία πού ἐκκρεμεῖ ἐνώπιόν τους ἔχει φτάσει σέ στάδιο κατά τό ὁποῖο

(i) εἴτε ἡ προδικαστική ἀπόφαση θά εἶναι, καθαυτή, ἀρκετή γιά νά τούς ἐπιτρέψει νά ἀποφανθοῦν,

(ii) εἴτε ἡ προδικαστική ἀπόφαση ἐνῶ δέν εἶναι μέν ἀρκετή, καθαυτή γιά νά τούς ἐπιτρέψει τήν ἔκδοση ἀποφάσεως, εἶναι ὅμως ἀναγκαία πρός τοῦτο, ἡ στάθμιση δέ τῶν πλεονεκτημάτων καί τῶν μειονεκτημάτων (συμπεριλαμβανόμενης καί τῆς σκοπιμότητας ἀποφυγῆς περισσότερων ἀπό μία παραπομπῶν γιά τήν ἴδια ὑπόθεση) ἀπαιτεῖ νά ἐκδοθεῖ ἡ προδικαστική ἀπόφαση πρίν ἀπό τήν ἐπίλυση τοῦ ἤ τῶν ζητημάτων (πραγματικῶν ἤ νομικῶν ζητημάτων ἐθνικοῦ δικαίου), τά ὁποῖα, σέ συνδυασμό μέ τήν προδικαστική ἀπόφαση, θά καταστήσουν δυνατή τήν ἔκδοση ἀποφάσεως.»

Οἱ καθ' ὧν ὑπογραμμίζουν ὅτι δέν ἐπιθυμοῦν νά προκαλέσουν, στό στάδιο αὐτό, ἀνάκληση ἤ ἀναβολή ἐκδικάσεως τῆς αἰτήσεως περί ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀπό τό Δικαστήριο ἐπί τοῦ δεύτερου ἐρωτήματος, ἀλλά πιστεύουν ὅτι, ἄν τό Δικαστήριο ἀπαντοῦσε στό πρῶτο ἐρώτημα ὅπως προτείνεται παραπάνω, θά παρεῖχε γενικά στά ἐθνικά δικαστήρια πολύτιμη καθοδήγηση ὅσον ἀφορᾶ τήν πρακτική ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης.

Οἱ *αἰτοῦντες στήν ὑπόθεση 36/80* δέν τό θεωροῦν ἀναγκαῖο νά ἀποφανθεῖ τό Δικαστήριο ἐπί τοῦ ἐρωτήματος αὐτοῦ. Ἄν ληφθεῖ ὑπόψη ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο τό ἐρώτημα αὐτό ἔχει τεθεῖ στό Δικαστήριο, αὐτό δέν ἐμπίπτει στό πεδίο ἐφαρμογῆς τῆς δεύτερης παραγράφου τοῦ ἄρθρου 177, καθόσον τό παραπέμπον δικαστήριο δέν τό ἔκρινε ἀναγκαῖο γιά τήν ἔκδοση τῆς ἀποφάσεώς του. Ἄν τό Δικαστήριο κρίνει ὅτι εἶναι εἴτε ἀναγκαῖο εἴτε σκόπιμο νά ἀπαντήσει στό ἐρώτημα, οἱ ἐν λόγω αἰτοῦντες τάσσονται ὑπέρ τῆς γνώμης *τῶν αἰτούντων στήν ὑπόθεση 71/80,* ὅτι δηλαδή ἐναπόκειται στό ἐθνικό δικαστήριο νά ἀποφασίσει γιά τό χρονικό σημεῖο κατά τό ὁποῖο εἶναι πρόσφορο νά ἀπευθύνει ἐρώτημα στό Δικαστήριο.

Ἡ *Ἐπιτροπή* εἶναι τῆς γνώμης ὅτι, ἀφοῦ δέ συντρέχουν ἐξαιρετικές περιστάσεις, πού θά ὑπῆρχαν, πχ., ἄν ἡ ἔννομη κατάσταση, ἦταν ἀκόμη ἀπροσδιόριστη ἤ ἄν ἡ ἐθνική διαδικασία εἶχε τεχνητό χαρακτήρα, ἡ εὐχέρεια ἐκτιμήσεως τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου νά ἀπευθύνει ἐρώτημα στό Δικαστήριο δέν πρέπει νά ἀμφισβητηθεῖ στίς παροῦσες ὑποθέσεις.

Β — Ἐπί τοῦ δευτέρου ἐρωτήματος

α) Μετά ἀπό διεξοδική ἀνάλυση τῆς νομολογίας τοῦ Δικαστηρίου καί τοῦ μηχανισμοῦ τῶν τιμῶν στούς τέσσερις τομεῖς, οἱ *αἰτοῦντες τῆς κύριας δίκης στήν ὑπόθεση 36/80* ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ ἐπιβολή τοῦ φόρου παραβιάζει κατά πρῶτο λόγο τά ἄρθρα 38 μέχρι 46 τῆς συνθήκης καί τούς προαναφερθέντες κανονισμούς τοῦ Συμβουλίου, ἐπειδή ἀποτελεῖ παράνομη ἐπέμβαση στίς κοινές ὀργανώσεις ἀγορῶν τῶν ἐν λόγω τεσσάρων προϊόντων. Ἀπό τή στιγμή πού θεσπίζονται κανόνες σ' ἕνα συγκεκριμένο τομέα, τά Κράτη μέλη ὀφείλουν νά ἀπέχουν ἀπό κάθε μέτρο πού θά μποροῦσε νά τούς ὑπονομεύσει ἤ νά δημιουργήσει

ἐξαιρέσεις. Κατά τούς αἰτοῦντες αὐτούς, ἡ ἐπιβάρυνση ἀλλοίωσε τούς μηχανισμούς σχηματισμοῦ τιμῶν κατά τό ὅτι μείωσε τό ἀνώτερο ὅριο πού ἀντιπροσωπεύει ἡ ἐνδεικτική τιμή ἤ τιμή προσανατολισμοῦ, καθώς καί τό κατώτερο ὅριο πού ἀντιπροσωπεύει ἡ τιμή παρεμβάσεως καί, ὡς πρός τά τεῦτλα, τήν κατώτατη τιμή. Ἄν ἡ τιμή ἀγορᾶς γιά τά ἐν λόγω προϊόντα ἦταν ἴση πρός τήν ἐνδεικτική τιμή, οἱ παραγωγοί θά εἶχαν εἰσπράξει τήν τιμή αὐτή μειωμένη κατά 2 %, καί σέ ὁρισμένες περιπτώσεις, δηλαδή ὅταν λειτουργοῦσε ἡ τιμή παρεμβάσεως, ἡ ἐπιβάρυνση ἐξέθετε τούς παραγωγούς στόν κίνδυνο νά εἰσπράξουν λιγότερα ἀπό τήν τιμή αὐτή, ἀντίθετα πρός τή θέληση τοῦ Συμβουλίου. Δεδομένου ὅτι οἱ ἐνδεικτικές τιμές ἤ τιμές προσανατολισμοῦ, οἱ τιμές παρεμβάσεως καί κατωφλίου καί οἱ ἐπιστροφές ἤ εἰσφορές κατά τήν ἐξαγωγή συνδέονται μεταξύ τους καί λόγω τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ τιμές τῶν παράγωγων προϊόντων ἐξαρτῶνται ἀπό τίς τιμές τοῦ προϊόντος βάσεως, ἐνῶ ἡ κατώτατη τιμή τῶν τεύτλων ἐξαρτᾶται ἀπό τήν τιμή παρεμβάσεως τῆς ἄσπρης ζάχαρης, ἡ ἐπιβάρυνση ἔθιξε τό σχηματισμό τῶν τιμῶν γενικά καί μποροῦσε, ἀπό τή φύση της, νά ἐπηρεάσει τή λειτουργία τῆς κοινῆς ὀργανώσεως τῆς ἀγορᾶς, δηλαδή τήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἐν λόγω προϊόντων καί τή σταθερότητα τοῦ ἐφοδιασμοῦ, καθώς καί τό βιοτικό ἐπίπεδο τῶν γεωργοπαραγωγῶν.

Ἡ ἐπιβάρυνση ἀποτελεῖ συνεπῶς παράβαση τῶν ἄρθρων 9, 11, 12 καί 16 τῆς συνθήκης, διότι οἱ συνέπειές της τῆς προσδίδουν χαρακτήρα ὄχι ἐσωτερικῆς φορολογίας, ἀλλά ἐξαγωγικοῦ δασμοῦ ἤ ἐπιβαρύνσεως ἰσοδύναμου ἀποτελέσματος, κατά τό μέτρο πού δέν ἐπιβαλλόταν σέ ὁλόκληρη τή γεωργική παραγωγή οὔτε σέ ὅλους τούς παραγωγούς καί κατά τό μέτρο πού ἀποτελοῦσε διάκριση μεταξύ τῶν ἐπιχειρήσεων μεταποιήσεως καί ἀποθεματοποιήσεως ἀφενός καί τῶν ἐξαγωγέων ἀφετέρου. Γιά τούς ἴδιους λόγους, ἡ ἐπιβολή τῆς ἐπιβαρύνσεως παραβίαζε ἐπίσης καί τήν ἀρχή τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν διακρίσεων πού διατυπώνεται στό ἄρθρο 40 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης.

Οἱ αἰτοῦντες ὑπογραμμίζουν ἐπίσης ὅτι ὁ προσωρινός χαρακτήρας τῆς ἐπιβαρύνσεως δέ σημαίνει ὅτι παρόμοια ἐπιβάρυνση δέν πρόκειται νά ἐπανεισαχθεῖ ποτέ στό μέλλον, γιά μικρότερη ἤ μεγαλύτερη περίοδο ἤ μέ συντελεστή μεγαλύτερο ἀπό 2 %, πράγμα πού θά εἶχε σοβαρές συνέπειες γιά τό γεωργικό πληθυσμό.

Προτείνουν τήν ἑξῆς ἀπάντηση στό δεύτερο ἐρώτημα:

«1. Στούς τομεῖς πού καλύπτονται ἀπό κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς, καί ἰδίως ὅταν ἡ ὀργάνωση αὐτή βασίζεται σέ ἕνα σύστημα κοινῶν τιμῶν, τά Κράτη μέλη δέν μποροῦν πλέον νά λάβουν μονομερῶς μέτρα πού ἐπηρεάζουν τό μηχανισμό σχηματισμοῦ τιμῶν, ὅπως ἔχει καθιερωθεῖ δυνάμει τῶν κοινῶν αὐτῶν ὀργανώσεων.

2. Μιά ἐθνική ἐπιβάρυνση, ὅπως αὐτή πού ἀποτελεῖ τό ἀντικείμενο τῆς παρούσας ὑποθέσεως, ἡ ὁποία, ἐπιβαλλόμενη μέ συντελεστή 2 % στά σιτηρά, τά βοοειδή, τό γάλα καί τά σακχαρότευτλα στά στάδια τῆς παραγωγῆς καί τῆς ἐξαγωγῆς, ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά ἀλλοιώνει τό σχηματισμό τῶν τιμῶν, ὅπως προβλέπεται στό πλαίσιο τῶν κοινῶν ὀργανώσεων ἀγορῶν πού προαναφέρθηκαν, εἶναι ἀσυμβίβαστη πρός τόν κανονισμό 2727/75 περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς σιτηρῶν, πρός τόν κανονισμό 805/68 περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς βοειδῶν, πρός τόν κανονισμό 804/68 περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς γάλακτος καί πρός τόν κανονισμό 3330/74 περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς ζάχαρης.

3. Λόγω τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς της, μιά ἐθνική ἐπιβάρυνση, ὅπως αὐτή πού ἀποτελεῖ ἀντικείμενο τῆς παρούσας ὑποθέσεως, δημιουργεῖ διάκριση εἰς βάρος τῶν παραγωγῶν καί τῶν ἐξαγωγέων ἔναντι τῶν προσώπων πού παράγουν καί ἀνταγωνίζονται μαζί τους σέ παρεμφερή στάδια, ἐπειδή μεταχειρίζεται παρόμοιες καταστάσεις μέ διαφο-

ρετικό τρόπο, καί συνεπῶς εἶναι ἀσυμβίβαστη πρός τό ἄρθρο 40 παράγραφος 3 ἐδάφιο 2 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.»

Τά ἐπιχειρήματα αὐτά ἐπικροτοῦν καί οἱ αἰτοῦντες τῆς κύριας δίκης στήν ὑπόθεση 71/80, οἱ ὁποῖοι, ἐπιπλέον, ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ ἐπιβάρυνση ἀποτελοῦσε δασμό ἤ ἰσοδύναμο μέτρο.

6) Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐξαγωγή ζωοειδῶν, οἱ αἰτοῦντες στήν ὑπόθεση 36/80 ἐπικροτοῦν τήν ἐπιχειρηματολογία ἑνός ἀπό τούς *αἰτοῦντες τῆς κύριας δίκης στήν ὑπόθεση 71/80,* ὅτι δηλαδή, λόγω τῆς ἰδιάζουσας καταστάσεως τῆς ἀγορᾶς, ὁ φόρος ἀποτελοῦσε περιορισμό στήν ἐλεύθερη κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων καί προκαλοῦσε νόθευση τῆς ἀγορᾶς. Ὑποστηρίζοντας ὅτι τά ἀποτελέσματα τῆς ἐπιβαρύνσεως ἦταν ἀποτελέσματα ἐπιβαρύνσεως ἰσοδύναμης μέ ἐξαγωγικό δασμό ἤ, ἐπικουρικῶς, ἑνός μέτρου ἰσοδύναμου μέ ποσοτικό περιορισμό κατά τήν ἐξαγωγή, ὁ αἰτῶν αὐτός, πού εἶναι ἐξαγωγέας ζωοειδῶν, περιγράφει τά πραγματικά ἀποτελέσματα τοῦ φόρου στήν ἐξαγωγή ζώντων ζωοειδῶν ὡς ἑξῆς:

1. Μετά τήν ἐπιβολή τῆς ἐπιβαρύνσεως, κανένας πωλητής ζωοειδῶν δέν ἤθελε νά πωλήσει στούς ἐξαγωγεῖς, ἄν τό ποσό τῆς ἐπιβαρύνσεως ἐπρόκειτο νά ἀφαιρεθεῖ ἀπό τήν τιμή, μέ ἀποτέλεσμα νά βρεθοῦν οἱ ἐξαγωγεῖς πρό τοῦ διλήμματος εἴτε νά ἐπιβαρυνθοῦν οἱ ἴδιοι μέ τήν ἐπιβάρυνση, εἴτε νά τή μετακυλίσουν στούς ἀγοραστές τους. Οἱ ἐξαγωγεῖς ἀγόραζαν σέ ἀνταγωνισμό μέ τούς ἀγοραστές τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς. Ἀλλά, στήν περίπτωση τῶν ἐσωτερικῶν πωλήσεων, ἡ ἐπιβάρυνση ἔπληττε μόνο τίς πωλήσεις ζωοειδῶν πού προορίζονταν γιά σφαγή καί γινόταν ἀπαιτητή μόνο κατά τήν πραγματοποίηση τῆς σφαγῆς. Ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ μείωση τῶν ἐξαγωγῶν καί ἡ αὔξηση τῶν εἰσαγωγῶν, κυρίως ἀπό τή Βόρεια Ἰρλανδία, δεδομένου ὅτι τά ζωοειδή ἀπαλλάσσονταν ἀπό τήν ἐπιβάρυνση ἄν ἡ σφαγή τους γινόταν κατά τό πρῶτο δεκαπενθήμερο μετά τήν εἰσαγωγή τους. Τό ἴδιο τό γεγονός ὅτι ἡ ἐπιβάρυνση εἶχε περιορισμένη διάρκεια ἐμπόδισε τήν ὁμαλή λειτουργία τῶν μηχανισμῶν τῆς ἀγορᾶς, καθόσον εὐνόησε τίς ἐπιχειρήσεις ὁρισμένης σπουδαιότητας, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι αὐτές μποροῦσαν νά ἐπιλέξουν μεταξύ τῆς δυνατότητας νά κρατήσουν τά ζωοειδή μέχρι τήν 31η Δεκεμβρίου 1979 καί τῆς δυνατότητας νά τά πωλήσουν πρός πάχυνση ἤ ἀναπαραγωγή στήν ἐσωτερική ἀγορά, χωρίς αὐτό νά συνεπάγεται, στή δεύτερη περίπτωση, τήν ὑποχρέωση καταβολῆς τῆς ἐπιβαρύνσεως.

2. Οἱ οἰκονομικοί ἔφοροι χρησιμοποίησαν τό μηχανισμό πού προβλέπεται γιά τήν καταβολή ἐξαγωγικῶν δασμῶν, γιά νά εἰσπράξουν τό ποσό τῆς ἐπιβαρύνσεως, ἀναγνωρίζοντας ἔτσι τόν ἀληθινό χαρακτήρα τῆς ἐν λόγω ἐπιβαρύνσεως.

γ) Οἱ *καθ' ὧν στήν κύρια δίκη* ὑπογραμμίζουν στίς παρατηρήσεις τους τό ἀντικείμενο τῆς ἐπιβαρύνσεως. Ἀποτελοῦσε ἐσωτερική φορολογία ἐπί τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς, πού βάρυνε τούς ἴδιους τούς γεωργοπαραγωγούς. Δέν ἐπηρέασε οὔτε τό σχηματισμό τῶν τιμῶν ἤ τή σταθερότητά τους, οὔτε τίς δυνατότητες ἐφοδιασμοῦ ἤ τή γεωργική παραγωγικότητα. Οἱ κοινοτικοί κανονισμοί δέν ἀποβλέπουν στό νά ἐξασφαλίσουν στούς παραγωγούς ἕνα ὁρισμένο σίγουρο καθαρό εἰσόδημα γιά τά προϊόντα τους, καί ἡ ἐπιβολή τῆς ἐπιβαρύνσεως δέν κατέστησε ἀναγκαῖο νά πωληθοῦν τά ἐν λόγω προϊόντα σέ τιμές κατώτερες ἀπό τίς τιμές παρεμβάσεως.

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐπιχειρηματολογία τοῦ ἐξαγωγέα ζωοειδῶν στήν ὑπόθεση 71/80, οἱ καθ' ὧν στήν κύρια δίκη ἐπικαλοῦνται κυρίως τό γεγονός ὅτι ἡ ἐπιβολή τῆς ἐπιβαρύνσεως ἐπέφερε μείωση τῶν τιμῶν πού εἰσέπραξαν οἱ ἰρλανδοί παραγωγοί, τόσο ἀπό τίς πωλήσεις ζωοειδῶν πού προορί-

ζονταν γιά σφαγή, ὅσο καί ἀπό τίς πωλήσεις γιά ἐξαγωγή. Οἱ κανονικές δυνάμεις τῆς ἀγορᾶς ἐξασφάλιζαν τό ὅτι ἡ ἐπιβολή τῆς ἐπιβαρύνσεως δέν μποροῦσε νά προκαλέσει ἀπόκλιση μεταξύ τῶν τιμῶν πού σημειώθηκαν στήν ἐσωτερική ἀγορά καί ἐκείνων πού σημειώθηκαν στήν ἐξαγωγική ἀγορά, οἱ ὁποῖες προσδιορίζονται, καί οἱ μέν καί οἱ δέ, ἀπό τή λειτουργία αὐτῶν τῶν δυνάμεων.

Κατά συνέπεια, οἱ καθ' ὧν ἔχουν τή γνώμη ὅτι τό Δικαστήριο θά πρέπει νά ἀποφανθεῖ, ἀπαντώντας στό δεύτερο ἐρώτημα, ὅτι ἐσωτερική ἐπιβάρυνση ὅπως αὐτή πού ἐπιβλήθηκε μέ τά «Statutory Instruments» 152, 153, 160, 250 καί 266 τοῦ 1979, δέν εἶναι ἀντίθετη πρός τή συνθήκη περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητας οὔτε πρός ὁποιονδήποτε ἀπό τούς κανονισμούς τοῦ Συμβουλίου πού θεσπίστηκαν γιά τήν ἐφαρμογή της.

δ) Ἡ *Ἐπιτροπή* παρατηρεῖ ὅτι τά Κράτη μέλη δέν ἔχουν στερηθεῖ τό δικαίωμά τους νά ἐπιβάλλουν ἐσωτερικούς φόρους, ἄμεσους ἤ ἔμμεσους. Ἐντούτοις, οἱ κοινοτικές ὑποχρεώσεις τῶν Κρατῶν μελῶν συνεπάγονται τό ὅτι ἡ ἄσκηση τῶν ἐξουσιῶν αὐτῶν ὑπόκειται σέ διάφορα ὅρια καί περιορισμούς. Κατά πρῶτο λόγο, ἡ συνθήκη ἀπαγορεύει στά Κράτη μέλη νά πλήττουν τά προϊόντα ἄλλων Κρατῶν μελῶν μέ ἐσωτερική φορολογία πού δημιουργεῖ διάκριση ἤ νά χορηγοῦν ἐπιστροφές ἐσωτερικῶν ἐπιβαρύνσεων οἱ ὁποῖες συνιστοῦν ἐπιδοτήσεις ἐξαγωγῆς. Ἐπιπλέον, μιά ἐσωτερική ἐπιβάρυνση μπορεῖ νά ἀπαγορεύεται κατά τό μέτρο πού συνιστᾶ χρηματική ἐπιβάρυνση ἰσοδύναμου μέ δασμό ἀποτελέσματος, ὅταν πχ. προορίζεται ἀποκλειστικά γιά τή χρηματοδότηση δραστηριοτήτων πού ὠφελοῦν εἰδικά τά ἐθνικά προϊόντα ἤ ὅταν ἡ ἐφαρμογή της πλήττει τίς πωλήσεις γιά ἐξαγωγή βαρύτερα ἀπό ὅ,τι τίς πωλήσεις στό ἐσωτερικό τῆς χώρας. Τέλος, δέν μπορεῖ νά ἀποκλειστεῖ ἡ πιθανότητα νά ἀπαγορεύεται μιά ἐσωτερική ἐπιβάρυνση ἐπειδή εἶναι σέ τελευταία ἀνάλυση ἀσυμβίβαστη πρός τήν κοινή γεωργική πολιτική, ὅταν πχ. ἡ ἐπιβάρυνση περιορίζει τά ἀποτελέσματα μιᾶς μεταβολῆς τοῦ ἐπιπέδου τῶν κοινοτικῶν τιμῶν ἤ ὅταν εἰσπράττεται στό πλαίσιο ἑνός συστήματος ἀσυμβίβαστου πρός τίς ἀπαιτήσεις τῆς συνθήκης περί ἐλεύθερης κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων καί πρός τήν κοινή ὀργάνωση ἀγορῶν.

Κατά τήν Ἐπιτροπή, ἡ ἐπίδικη ἐπιβάρυνση δέν ἀποτελεῖ εἰσαγωγικό δασμό οὔτε μέτρο ἰσοδύναμου ἀποτελέσματος, δεδομένου ὅτι δέν ἐφαρμοζόταν στά εἰσαγόμενα προϊόντα, μέ τήν ἐξαίρεση μόνο τῶν ζώντων βοοειδῶν πού εἶχαν παραμείνει στήν Ἰρλανδία περισσότερο ἀπό 14 ἡμέρες. Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι ἡ μοναδική λειτουργία τῆς διατάξεως αὐτῆς περί εἰσαγόμενων βοοειδῶν ἦταν νά προσδιορίζεται ποιά ζῶα ἀνῆκαν στήν ἰρλανδική ἀγέλη καί ὑπάγονταν, συνεπῶς, στήν ἐπιβάρυνση ἄν ἀργότερα ἔφταναν στό σφαγεῖο. Ἐξάλλου, ἡ ἐπιβάρυνση ἐπιβαλλόταν κατά τό χρόνο πού τά ζῶντα ζῶα παραδίνονταν στό σφαγεῖο καί ὄχι κατά τό χρόνο ἤ λόγω τῆς εἰσαγωγῆς.

Οὔτε ἀποτελοῦσε ἡ ἐπιβάρυνση ἐξαγωγικό δασμό, ἀφοῦ ἔπληττε ὅλα τά σχετικά προϊόντα, δηλαδή τόσο ἐκεῖνα πού προορίζονταν γιά ἐσωτερική κατανάλωση ὅσο καί ἐκεῖνα πού προορίζονταν γιά ἐξαγωγή.

Ὅσον ἀφορᾶ τή σχέση μεταξύ τῆς ἐπιβαρύνσεως καί τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς, ἡ Ἐπιτροπή ἔχει τή γνώμη ὅτι ἐλλείψει ρητῆς ἀπαγορεύσεως στούς κανονισμούς βάσεως ἤ κατάλληλης ἐναρμονίσεως, δέν ὑπάρχει νομική βάση γιά νά ἀπαγορευτεῖ στά Κράτη μέλη νά ἐπιβάλλουν ἐπιβαρύνσεις στά γεωργικά προϊόντα, ἀκόμα κι ἄν αὐτά καλύπτονται ἀπό μιά κοινή ὀργάνωση τῆς ἀγορᾶς. Εἶναι, ὅμως, δυνατό μιά ἐσωτερική ἐπιβάρυνση, ὅπως

αὐτή πού εἰσήγαγε ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση, νά εἶναι ἀσυμβίβαστη πρός τήν κοινή ὀργάνωση τῆς ἀγορᾶς, κατά τό μέτρο πού ἐπηρεάζει τό σχηματισμό τῶν τιμῶν καί θέτει σέ κίνδυνο τούς σκοπούς καί τούς στόχους τῆς κοινῆς πολιτικῆς. Ἐντούτοις, ἡ Ἐπιτροπή καταλήγει στό συμπέρασμα ὅτι αὐτό δέ συμβαίνει ἐν προκειμένω, γιά τούς ἀκόλουθους λόγους:

1. Μολονότι οἱ ἐξουσίες τῶν Κρατῶν μελῶν νά ἐπιβάλλουν ἐσωτερικές ἐπιβαρύνσεις μπορεῖ νά ὑπόκεινται σέ περιορισμούς στό πλαίσιο τῆς κοινῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγορῶν, ἡ Ἐπιτροπή συνάγει ἀπό τήν ἔλλειψη ἀπαγορεύσεως στούς κανονισμούς τό συμπέρασμα ὅτι τό Συμβούλιο δέ θέλησε οἱ περιορισμοί αὐτοί νά εἶναι ὑπερβολικά αὐστηροί.

2. Ὁ ἀντικειμενικός σκοπός τῆς ἐξασφαλίσεως ἑνός εὔλογου βιοτικοῦ ἐπιπέδου στό γεωργικό πληθυσμό, πού διατυπώνεται σέ ὅλα τά προοίμια τῶν ἐν λόγω κανονισμῶν, δέν ἐπιτυγχάνεται ἀποκλειστικά καί μόνο μέ τή σύσταση μιᾶς κοινῆς ὀργανώσεως τῆς ἀγορᾶς. Δέν εἶναι δυνατό, ἐπομένως, νά ὑποστηριχτεῖ ὅτι τό εἰσόδημα τοῦ γεωργοῦ ἐξαρτᾶται ὁλοκληρωτικά ἀπό τήν κοινή ὀργάνωση τῶν ἀγορῶν ἤ ὅτι τά Κράτη μέλη ἔχουν χάσει κάθε ἐξουσία νά εἰσάγουν μέτρα πού ἐπηρεάζουν τό εἰσόδημα αὐτό, εἴτε πρόκειται γιά ἐνισχύσεις εἴτε γιά ἐπιβαρύνσεις.

3. Ἡ ἐν λόγω ἐπιβάρυνση δέν ἐπηρεάζει πράγματι τό σχηματισμό τῶν τιμῶν, διότι δέν περιορίζει τήν παραγωγή, οὔτε τό δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης πωλήσεως στήν ἀγορά. Οὔτε ἰσοδυναμεῖ μέ πάγωμα τιμῶν καί δέν ἐμποδίζει νά ἐπιτευχθεῖ ἡ τιμή πού προβλέπεται ἀπό τήν κοινή ὀργάνωση τῆς ἀγορᾶς· ἐπίσης, δέν ἔχει ὡς σκοπό ἤ ὡς ἀποτέλεσμα τή μείωση τῶν τιμῶν ἤ τόν περιορισμό τῶν ἀποτελεσμάτων μιᾶς μεταβολῆς τοῦ ἐπιπέδου τῶν κοινοτικῶν τιμῶν, δεδομένου ὅτι κατά κανόνα βαρύνει τούς παραγωγούς, στούς ὁποίους δέν ἐξασφαλίζεται ἀπευθείας ἕνα ὁρισμένο ἐπίπεδο τιμῶν.

Ἡ Ἐπιτροπή προτείνει νά δοθεῖ ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση στό δεύτερο ἐρώτημα:

«Μιά ἐθνική ἐπιβάρυνση πού βαρύνει τόν παραγωγό καί ἐπιβάλλεται κατά γενικό τρόπο καί ἀδιακρίτως ἐπί τῶν γεωργικῶν προϊόντων, πού παραδίδονται γιά μεταποίηση, ἀποθεματοποίηση καί ἐξαγωγή, πρέπει νά θεωρεῖται ὅτι συμβιβάζεται μέ τίς διατάξεις τῆς συνθήκης ΕΟΚ περί ἐλεύθερης κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων καί μέ τίς διατάξεις τῶν κανονισμῶν περί κοινῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγορῶν στούς ἐν λόγω τομεῖς.»

III — Προφορική διαδικασία

Κατά τή συνεδρίαση τῆς 12ης Νοεμβρίου 1980, ἀνέπτυξαν προφορικά τίς παρατηρήσεις τους ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση, ἐκπροσωπούμενη ἀπό τόν R. Cook, S.C., οἱ αἰτοῦντες στήν κύρια δίκη στήν ὑπόθεση 36/80, ἐκπροσωπούμενοι ἀπό τόν A. Brown, S.C., οἱ αἰτοῦντες στήν κύρια δίκη στήν ὑπόθεση 71/80, ἐκπροσωπούμενοι ἀπό τόν B. McCracken, S.C., καί ἡ Ἐπιτροπή, ἐκπροσωπούμενη ἀπό τόν R. Wainwright, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του στίς 17 Δεκεμβρίου 1980.

IV — Αἴτηση τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως περί ἐπαναλήψεως τῆς προφορικῆς διαδικασίας

1. Μέ τήν ἀπό 23 Ἰανουαρίου 1981 ἐπιστολή της, πού κατατέθηκε στή γραμμα-

τεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 28 Ἰανουαρίου, ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση, ἐκθέτοντας τίς παρατηρήσεις της σχετικά μέ τίς προτάσεις τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέα, ζήτησε ἀπό τό Δικαστήριο

α) νά διατάξει τήν ἐπανάληψη τῆς προφορικῆς διαδικασίας σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 61 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας

ἤ

β) νά διατάξει τή διεξαγωγή ἀποδείξεων σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 60 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας

καί πρός τοῦτο

γ) νά ἐπιτρέψει νά ἀναπτυχθοῦν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου, εἴτε προφορικά, εἴτε ἐγγράφως, οἱ παρατηρήσεις πού ἐπισυνάπτονται στήν ἐπιστολή της ἐπί τῶν προτάσεων τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέα, ὡς ἀναπόσπαστο μέρος τῶν παρατηρήσεων τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως

ἤ

δ) νά καλέσει τούς διαδίκους, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 21 τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου καί ὑπό μορφή ἐξαιρετικοῦ μέτρου, νά σχολιάσουν τίς προτάσεις τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέα, ἀναπτύσσοντας τά ἐπιχειρήματά τους ἤ νά προτείνουν στό Δικαστήριο ἐνδεχόμενες συμπληρώσεις τῆς ἐκθέσεως γιά τήν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτηση ὑπό τό πρίσμα τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως, ὅπου περιλαμβάνεται καί τό ἔγγραφο πού κατατέθηκε τότε ἀπό τήν ἰρλανδική κυβέρνηση, καί ὑπό τό πρίσμα τῶν προτάσεων τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέα.

2. Τό Δικαστήριο, ἀφοῦ ἔλαβε γνώση τῆς ἐπιστολῆς καί ἐπειδή διαπίστωσε, σέ διάσκεψη στό συμβούλιο τῆς 4ης Φεβρουαρίου 1981, ὅτι ἔχουν ἤδη συγκεντρωθεῖ ὅλα τά ἀναγκαῖα στοιχεῖα γιά νά ἀπαντήσει στά ἐρωτήματα πού τοῦ ἔχουν ὑποβληθεῖ στήν ὑπόθεση αὐτή, ἀποφάσισε νά μή δώσει συνέχεια στά αἰτήματα πού περιεῖχε ἡ ἐπιστολή.

Σκεπτικό

1 Μέ διάταξη τῆς 25ης Ὀκτωβρίου 1979, πού περιῆλθε στό Δικαστήριο στίς 28 Ἰανουαρίου 1980, τό High Court τῆς Ἰρλανδίας ἔθεσε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, δύο προδικαστικά ἐρωτήματα, ἀπό τά ὁποῖα τό ἕνα ἀφορᾶ τήν ἑρμηνεία τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου 177 καί μέ τό ἄλλο ζητοῦνται κριτήρια ἑρμηνείας τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου πού τοῦ εἶναι ἀναγκαῖα γιά νά ἐκτιμήσει ἄν ἦταν σύμφωνη μέ τό δίκαιο αὐτό μιά προσωρινή ἐπιβάρυνση 2 % πού ἐπιβλήθηκε ἀπό τήν ἰρλανδική κυβέρνηση τό 1979 ἐπί τῆς ἀξίας ὁρισμένων γεωργικῶν προϊόντων. Μέ διάταξη τῆς 29ης Νοεμβρίου 1979, πού περιῆλθε στό Δικαστήριο στίς 6 Μαρτίου 1980, τό ἴδιο ἐθνικό δικαστήριο ἔθεσε, στό πλαίσιο μιᾶς ἄλλης ὑποθέσεως πού ἐκκρεμοῦσε ἐνώπιόν του, ταυτόσημα σχεδόν ἐρωτήματα.

2 Ἀπό τούς φακέλους τῶν ὑποθέσεων προκύπτει ὅτι ἡ ἐπίδικη ἐπιβάρυνση ἴσχυσε ἀπό 1ης Μαΐου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1979 γιά τό νωπό γάλα καί τά ζῶντα βοοειδή, καί ἀπό 1ης Αὐγούστου μέχρι 31ης Δεκεμβρίου 1979 γιά ὁρισμένα

σιτηρά, δηλαδή τό σιτάρι, τή βρώμη καί τό κριθάρι, καθώς καί γιά τά σακχαρότευτλα. Ὑπό τήν ἐπιφύλαξη ὁρισμένων ἐξαιρέσεων κοινωνικοῦ κυρίως χαρακτήρα, ἡ ἐπιβάρυνση ἔπληττε τά προϊόντα αὐτά κατά τό χρόνο τῆς παραδόσεώς τους γιά μεταποίηση, ἀποθεματοποίηση ἤ ἐξαγωγή. Δέν εἶχε ἐφαρμογή στά εἰσαγόμενα προϊόντα, μέ ἐξαίρεση τά βοοειδή πού εἶχαν εἰσαχθεῖ πρίν ἀπό 14 τουλάχιστον ἡμέρες, τά ὁποῖα θεωροῦνταν ἐγχώρια ζῶα. Ὑπόχρεος γιά τήν καταβολή τῆς ἐπιβαρύνσεως στό δημόσιο ταμεῖο (Revenue Commissioners) ἦταν εἴτε ὁ ἐξαγωγέας εἴτε ἡ ἐπιχείρηση μεταποιήσεως ἤ ἀποθεματοποιήσεως. Ἐπειδή ἡ ἐπιβάρυνση προοριζόταν νά βαρύνει τούς γεωργούς, τά κυβερνητικά διατάγματα πού τήν εἶχαν εἰσαγάγει ὅριζαν ὅτι οἱ ἐξαγωγεῖς καί οἱ ἐπιχειρήσεις εἶχαν δικαίωμα νά ἀναζητήσουν τό ποσό τῆς ἐπιβαρύνσεως ἀπό τούς παραγωγούς.

3 Δύο ἑνώσεις ἰρλανδῶν γεωργῶν, καθώς καί ὁρισμένες ἐπιχειρήσεις μεταποιήσεως καί ἕνας ἐξαγωγέας βοοειδῶν, προσέφυγαν στό High Court κατά τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως, ζητώντας νά ἀναγνωριστεῖ ὅτι ἡ ἐπιβάρυνση ἦταν ἀσυμβίβαστη πρός τό κοινοτικό δίκαιο. Τό δικαστήριο αὐτό, κρίνοντας ὅτι οἱ ὑποθέσεις αὐτές ἔθεταν, πρωταρχικά, πρόβλημα ἑρμηνείας τῶν κοινοτικῶν διατάξεων, ἀποφάσισε νά ὑποβάλει ἕνα ἐρώτημα στό Δικαστήριο, χωρίς προηγουμένως νά ὑπεισέλθει στήν ἐξέταση τῶν πραγματικῶν ζητημάτων, γιά τά ὁποῖα ὑπῆρχε ἀμφισβήτηση μεταξύ τῶν διαδίκων, ἰδίως ὅσον ἀφορᾶ τή λειτουργία καί τά ἀποτελέσματα τῆς ἐπιβαρύνσεως. Ἐπειδή ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση ὑποστήριξε ὅτι κατά τό στάδιο ἐκεῖνο τῆς διαδικασίας ἦταν πρόωρη μιά παραπομπή στό Δικαστήριο, τό High Court περιέλαβε στίς διατάξεις του περί παραπομπῆς ἕνα πρωταρχικό ἐρώτημα περί τῆς ἑρμηνείας τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης.

Ἐπί τοῦ πρώτου ἐρωτήματος

4 Τό πρῶτο ἐρώτημα τοῦ High Court τῆς Ἰρλανδίας διατυπώνεται ὡς ἑξῆς:

«Ἡ ἀπόφαση τοῦ High Court νά θέσει, σ' αὐτό τό στάδιο τῆς διαδικασίας, στό Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης, τό ἐρώτημα πού διατυπώνεται παρακάτω, στήν παράγραφο 2, ἀποτελοῦσε ὀρθή ἄσκηση ἐκ μέρους τοῦ High Court τῆς εὐχέρειας πού τοῦ παρέχει τό ἄρθρο αὐτό;»

5 Πρίν δοθεῖ ἀπάντηση στό ἐρώτημα αὐτό, πρέπει νά ὑπομνησθεῖ ὅτι τό ἄρθρο 177 τῆς συνθήκης καθιερώνει τό πλαίσιο μιᾶς στενῆς συνεργασίας μεταξύ τῶν ἐθνικῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων καί τοῦ Δικαστηρίου, ἡ ὁποία στηρίζεται σέ μιά κατανομή λειτουργιῶν μεταξύ τους. Ἀπό τή δεύτερη παράγραφο τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ προκύπτει σαφῶς ὅτι ἐναπόκειται στό ἐθνικό δικαστήριο νά ἀποφασίσει σέ ποιό στάδιο τῆς διαδικασίας πρέπει νά ἀπευθύνει προδικαστικό ἐρώτημα στό Δικαστήριο.

6 Ἡ ἀνάγκη νά ἐπιτευχθεῖ μιά ἑρμηνεία τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου πού θά εἶναι χρήσιμη στόν ἐθνικό δικαστή ἀπαιτεῖ, ὅπως ἔχει ἤδη ἀποφανθεῖ τό Δικαστήριο μέ τήν ἀπόφασή του τῆς 12ης Ἰουλίου 1979 (Union laitière normande, 244/78, [1979] ECR, σ. 2663), νά προσδιοριστεῖ τό νομικό πλαίσιο μέσα στό ὁποῖο πρέπει νά τοποθετηθεῖ ἡ ἑρμηνεία πού ζητεῖται. Ἀπό τή σκοπιά αὐτή μπορεῖ νά ἀποτελεῖ πλεονέκτημα, σέ ὁρισμένες περιστάσεις, τό νά ἔχουν ἀποδειχθεῖ τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως καί νά ἔχουν ἐπιλυθεῖ τά προβλήματα πού εἶναι καθαρά ἐθνικοῦ δικαίου κατά τό χρόνο τῆς παραπομπῆς στό Δικαστήριο, ἔτσι ὥστε νά ἐπιτρέψουν στό τελευταῖο νά γνωρίζει ὅλα τά πραγματικά καί νομικά στοιχεῖα πού μπορεῖ νά εἶναι σημαντικά γιά τήν αἰτούμενη ἑρμηνεία τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου.

7 Ἐντούτοις, οἱ σκέψεις αὐτές δέν περιορίζουν σέ τίποτε τήν εὐχέρεια ἐκτιμήσεως τοῦ ἐθνικοῦ δικαστῆ, πού εἶναι ὁ μόνος πού ἔχει ἄμεση γνώση τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν τῆς ὑποθέσεως καί τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν διαδίκων καί ὁ ὁποῖος πρέπει νά ἀναλάβει τήν εὐθύνη τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως πού θά ἐκδοθεῖ καί εἶναι, συνεπῶς, σέ καλύτερη θέση ἀπό κάθε ἄλλον νά κρίνει σέ ποιό στάδιο τῆς διαδικασίας ἔχει ἀνάγκη ἀπό προδικαστική ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου.

8 Συνεπῶς, ἡ ἐκλογή ἀπό τόν ἐθνικό δικαστή τοῦ χρόνου πού θά ὑποβάλει αἴτηση δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 ἐξαρτᾶται ἀπό παράγοντες οἰκονομίας καί διευκολύνσεως τῆς δίκης, ἡ ἐκτίμηση τῶν ὁποίων ἐναπόκειται στό δικαστή αὐτόν.

9 Στό πρῶτο ἐρώτημα πού ὑποβλήθηκε πρέπει, λοιπόν, νά δοθεῖ ἡ ἀπάντηση ὅτι, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177, ἐμπίπτει στήν εὐχέρεια ἐκτιμήσεως τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου νά κρίνει σέ ποιό στάδιο τῆς διαδικασίας πού ἐκκρεμεῖ ἐνώπιόν του πρέπει νά ἀπευθύνει προδικαστικό ἐρώτημα στό Δικαστήριο.

Ἐπί τοῦ δευτέρου ἐρωτήματος

10 Τό δεύτερο ἐρώτημα ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Μιά ἐθνική φορολογική ἐπιβάρυνση, ὅπως ἡ ἐπίδικη στήν παρούσα ὑπόθεση, εἶναι ἀντίθετη πρός τή συνθήκη περί ἱδρύσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητας καί εἰδικότερα πρός τά ἄρθρα 9, 11, 12, 16, 17, 38 ὡς 46 τῆς ἐν λόγω συνθήκης ἤ πρός ὁποιοδήποτε ἀπό αὐτά ἤ πρός τούς κανονισμούς τοῦ Συμβουλίου 804 τοῦ 1968, 805 τοῦ 1968, 3330 τοῦ 1974 καί 2727 τοῦ 1975 ἤ πρός ὁποιονδήποτε ἀπό αὐτούς;»

11 Μέ τό ἐρώτημα αὐτό τό High Court ἐπιθυμεῖ νά διαφωτισθεῖ ἐπί τῶν κριτηρίων ἑρμηνείας τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου πού εἶναι ἀναγκαῖα γιά νά κρίνει ἄν ἡ ἐπιβάρυνση εἶναι σύμφωνη μέ τό δίκαιο αὐτό, καί ἰδίως μέ τίς διατάξεις τῆς συνθήκης πού ἀπαγορεύουν τίς ἐπιβαρύνσεις ἰσοδύναμου πρός δασμό ἀποτελέσματος, μέ τίς διατάξεις περί κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς, καί μέ τούς κανονισμούς περί κοινῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγορῶν στούς τομεῖς τῶν φορολογούμενων προϊόντων. Δεδομένου ὅτι ὅλα τά προϊόντα, στά ὁποῖα ἐπιβλήθηκε ἡ ἐπιβάρυνση, ἐμπίπτουν σέ κοινοτικές ρυθμίσεις περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορῶν, ἡ ἐπιβάρυνση πρέπει πρῶτα νά ἐκτιμηθεῖ σέ σχέση μέ τίς ρυθμίσεις αὐτές.

12 Στίς παρατηρήσεις πού ὑπέβαλαν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου οἱ ἑνώσεις γεωργοπαραγωγῶν, αἰτοῦσες στήν κύρια δίκη στήν ὑπόθεση 36/80, ὑποστήριξαν κατά πρῶτο λόγο ὅτι ἡ ἐπιβάρυνση ἀποτελοῦσε παράνομη ἐπέμβαση στίς ἐν λόγω κοινές ὀργανώσεις ἀγορῶν κατά τό μέτρο πού αὐτές ἀποβλέπουν νά ἐξασφαλίζουν στούς παραγωγούς μιά ὁρισμένη τιμή. Ἄν, σύμφωνα μέ τήν πρόθεση τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως, τό ποσό τῆς ἐπιβαρύνσεως ἔπρεπε νά βαρύνει τούς γεωργοπαραγωγούς, αὐτοί θά εἰσέπρατταν καθαρή τιμή κατώτερη ἀπό τήν τιμή πού εἶχαν προβλέψει οἱ κοινοτικές ἀρχές, ὅταν καθόριζαν τήν ἐνδεικτική τιμή ἤ τήν τιμή προσανατολισμοῦ, τήν τιμή παρεμβάσεως ἤ τήν κατώτατη τιμή γιά τό ἐν λόγω προϊόν. Ἕνα τέτοιο ἀποτέλεσμα ἀντίκειται πρός ἕναν ἀπό τούς στόχους τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 39 παράγραφος 1 στοιχεῖο 6 τῆς συνθήκης, ἀποσκοπεῖ στό νά ἐξασφαλίζει ἕνα δίκαιο βιοτικό ἐπίπεδο στό γεωργικό πληθυσμό, ἰδίως μέ τήν αὔξηση τοῦ ἀτομικοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐργαζομένων στή γεωργία.

13 Μολονότι οἱ διάδικοι στήν κύρια δίκη ἐκφράζουν ἀποκλίνουσες ἀπόψεις ὡς πρός τούς ἀκριβεῖς λόγους πού ὁδήγησαν τήν ἰρλανδική κυβέρνηση στήν ἐπιβολή τῆς ἐπιβαρύνσεως, συμφωνοῦν πάντως στό ὅτι ἡ ἐπιβάρυνση αὐτή ἀνάγεται σέ μιά εἰσοδηματική πολιτική πού ἀποσκοπεῖ στήν κατανομή τῶν δημοσιονομικῶν ἐπιβαρύνσεων μεταξύ τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ. Ὅπως ὀρθά ὑποστηρίζουν ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση καί ἡ Ἐπιτροπή, οἱ κοινές ὀργανώσεις τῆς ἀγορᾶς δέν εἶναι, κατά κανόνα, ἀντίθετες σέ μιά τέτοια ἐθνική πολιτική. Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 39 παράγραφος 2 στοιχεῖο γ τῆς συνθήκης, πρέπει νά λαμβάνεται ὑπόψη, κατά τήν ἐκπόνηση τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς, «τό γεγονός ὅτι στά Κράτη μέλη ἡ γεωργία ἀποτελεῖ ἕναν τομέα στενά συνδεδεμένο μέ τό σύνολο τῆς οἰκονομίας». Ἡ κοινή γεωργική πολιτική δέν ἔχει, συνεπῶς, ὡς στόχο νά ἐξαιρέσει τούς γεωργούς ἀπό τά ἀποτε-

λέσματα μιᾶς ἐθνικῆς εἰσοδηματικῆς πολιτικῆς. Ἐξάλλου, ὁ καθορισμός τῶν κοινῶν τιμῶν στό πλαίσιο τῶν κοινῶν ὀργανώσεων τῶν ἀγορῶν δέ χρησιμεύει στό νά ἐξασφαλιστεῖ στούς γεωργοπαραγωγούς μιά καθαρή τιμή ἀνεξάρτητα ἀπό κάθε δημοσιονομική ἐπιβάρυνση πού ἐπιβάλλεται ἀπό τίς ἐθνικές ἀρχές, ἀπό τήν ἴδια δέ τή διατύπωση τοῦ ἄρθρου 39 παράγραφος 1 στοιχεῖο 6 προκύπτει ὅτι ἡ αὔξηση τοῦ ἀτομικοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐργαζομένων στή γεωργία θεωρεῖται ὅτι εἶναι κατά πρῶτο λόγο τό ἀποτέλεσμα τῶν διαρθρωτικῶν μέτρων πού περιγράφονται ὑπό τό στοιχεῖο α.

14 Συνεπῶς, μιά ἐθνική ἐπιβάρυνση ὅπως ἡ ἐπίδικη δέν εἶναι, αὐτή καθαυτή, ἀντίθετη πρός τούς κοινοτικούς κανόνες περί κοινῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγορῶν. Τό συμπέρασμα αὐτό δέ μεταβάλλεται ἀπό τό γεγονός καί μόνον ὅτι, γιά λόγους διοικητικούς, ἡ εἴσπραξη τῆς ἐπιβαρύνσεως γινόταν μέσω τῶν ἐξαγωγέων καί τῶν ἐπιχειρήσεων μεταποιήσεως ἤ ἀποθεματοποιήσεως.

15 Ἐντούτοις, τά μέσα πού χρησιμοποιοῦνται γιά νά τεθεῖ σ' ἐφαρμογή μιά ἐθνική εἰσοδηματική πολιτική πού περιλαμβάνει, μεταξύ ἄλλων, καί τούς γεωργοπαραγωγούς, εἶναι ἀσυμβίβαστα πρός τή συνθήκη καί πρός τούς κανόνες περί κοινῆς ὀργανώσεως τῶν ἀγορῶν, ὅταν τά μέσα αὐτά παρακωλύουν τή λειτουργία τῶν μηχανισμῶν πού χρησιμοποιοῦν οἱ ἐν λόγω ὀργανισμοί γιά τήν ἐπίτευξη τῶν στόχων τους. Τό ἀληθινό πρόβλημα πού θέτει ἡ ἐπίδικη ἐπιβάρυνση, σέ σχέση μέ τή ρύθμιση αὐτή, εἶναι, συνεπῶς, ἄν, ἐκτός τοῦ ὅτι ἐπιβάλλεται ἐπί τοῦ εἰσοδήματος τῶν γεωργοπαραγωγῶν, πράγμα στό ὁποῖο ἀπέβλεπε ἡ ἰρλανδική κυβέρνηση καί λόγω ἀκριβῶς τῆς φορολογικῆς της βάσεως καί τοῦ τρόπου εἰσπράξεώς της, ἐπέφερε καί ἄλλα ἀποτελέσματα, ἱκανά νά θίξουν τή λειτουργία τῶν μηχανισμῶν πού προβλέπονται ἀπό τίς ἐν λόγω ὀργανώσεις.

16 Ἐπί τοῦ σημείου αὐτοῦ, οἱ αἰτοῦσες στήν κύρια δίκη στήν ὑπόθεση 36/80 ὑποστηρίζουν ἰδίως ὅτι, σύμφωνα μέ πάγια νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, ἀκόμη καί τά δυνητικά ἀποτελέσματα ἑνός ἐθνικοῦ μέτρου μποροῦν νά τό καταστήσουν ἀσυμβίβαστο πρός τή συνθήκη. Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐπίδικη ἐπιβάρυνση ὑπογραμμίζουν κυρίως τά δυνητικά ἀποτελέσματά της στό σχηματισμό τῶν τιμῶν τῆς ἀγορᾶς καί στόν ἐφοδιασμό της. Ὑποστηρίζουν ἐπίσης τά ἐπιχειρήματα τοῦ ἐξαγωγέα ζώων, αἰτοῦντος στήν κύρια δίκη στήν ὑπόθεση 71/80, σύμφωνα μέ τά ὁποῖα ἐκδηλώθηκαν πράγματι τέτοια ἀποτελέσματα στήν ἀγορά βοοειδῶν. Ἐξαιτίας αὐτοῦ πού ὁ αἰτῶν χαρακτηρίζει ὡς ἰδιάζουσα κατάσταση τῆς ἀγορᾶς βοοειδῶν στήν Ἰρλανδία, οἱ ἐξαγωγεῖς δέν μπόρεσαν νά μετακυλίσουν τό ποσό τῆς ἐπιβαρύνσεως στούς παραγωγούς. Ἐπιπλέον, σημαντικότατος ἀριθμός

6οοειδῶν πωλήθηκαν καί ἐσφάγησαν μόλις πρίν ἀπό τήν εἰσαγωγή τῆς ἐπιβαρύνσεως, ἐνῶ κατόπιν ὁ ἐφοδιασμός τῆς ἀγορᾶς μειώθηκε, μέ συνέπεια μιά αὔξηση τῆς εἰσαγωγῆς 6οοειδῶν ἀπό τή Βόρεια Ἰρλανδία, πού ἀπαλλάσσονταν ἀπό τήν ἐπιβάρυνση ἄν πωλοῦνταν σέ ἐπιχείρηση μεταποιήσεως κατά τίς 14 πρῶτες ἡμέρες μετά τήν εἰσαγωγή. Ἡ κατάργηση τῆς ἐπιβαρύνσεως προκάλεσε ἀντίστροφα ἀποτελέσματα. Κατά τούς αἰτοῦντες στίς δύο κύριες δίκες, ἡ ἐπιβάρυνση ἐπηρέασε ἔτσι τό σχηματισμό τῶν τιμῶν τῆς ἀγορᾶς, τόν ἐφοδιασμό τῆς τελευταίας καί τίς ἐνδοκοινοτικές συναλλαγές, τουλάχιστον στόν τομέα τῶν 6οοειδῶν.

17 Ἡ ἐπίδικη ἐπιβάρυνση ἄρχισε νά ἰσχύει τήν 1η Μαΐου 1979 γιά τό γάλα καί τά 6οοειδή, καί τήν 1η Αὐγούστου 1979 γιά τά ἄλλα προϊόντα στά ὁποῖα ἐπιβλήθηκε. Γιά ὅλα τά προϊόντα καταργήθηκε τήν 31η Δεκεμβρίου τοῦ ἴδιου ἔτους. Πρέπει, συνεπῶς, νά ἐξεταστοῦν οἱ τάσεις πού ἐκδηλώθηκαν στίς ἐν λόγω ἀγορές κατά τή διάρκεια τῆς ἐπιβολῆς της καί, ἐνδεχομένως, νά ἐκτιμηθεῖ ἄν οἱ τάσεις αὐτές πρέπει νά ἀποδοθοῦν, ἔστω καί ἐν μέρει, στά ἀποτελέσματα τῆς ἐπιβαρύνσεως, θέτοντας πάντως κατά μέρος στιγμιαῖα ἀποτελέσματα πού ἐκδηλώθηκαν ἀμέσως πρίν καί ἀμέσως μετά τήν εἰσαγωγή καί τήν κατάργηση τῆς ἐπιβαρύνσεως, κατά τό μέτρο πού τά ἀποτελέσματα αὐτά μποροῦν νά θεωρηθοῦν ὡς συνέπεια πράξεων πού ἔγιναν γιά νά ἀποφευχθεῖ ἡ ἐπιβάρυνση.

18 Παρά τό χαμηλό συντελεστή καί τήν περιορισμένη διάρκεια τῆς ἐπιβαρύνσεως, μιά τέτοια ἐξέταση εἶναι ἀναγκαία, ἐπειδή τό φορολογικό σύστημα πού προσβλήθηκε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου ἀφορᾶ προϊόντα τά ὁποῖα, χωρίς ἐξαίρεση, ἀποτελοῦν ἀντικείμενο μιᾶς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς, καί ἐπειδή ἐπιπλέον ἐφαρμοζόταν σέ στάδια ἐμπορίας πού συμπίπτουν κατά μεγάλο μέρος μέ ἐκεῖνα πού ἀφοροῦν οἱ ὀργανώσεις αὐτές.

19 Στό ἐθνικό δικαστήριο ἐναπόκειται νά ἐκτιμήσει ἄν ἡ ἐπίδικη ἐπιβάρυνση παρήγαγε πράγματι ἀποτελέσματα πού παρακωλύουν τή λειτουργία τῶν μηχανισμῶν, οἱ ὁποῖοι προβλέπονται ἀπό τίς κοινές ὀργανώσεις τῆς ἀγορᾶς. Πρός διευκόλυνση τῆς ἐκτιμήσεως αὐτῆς ἀπό τόν ἐθνικό δικαστή εἶναι πάντως δυνατό νά τονιστοῦν ὁρισμένα χαρακτηριστικά σημεῖα κοινοτικοῦ δικαίου.

20 Οἱ μηχανισμοί τῶν ἐν λόγω κοινῶν ὀργανώσεων ἔχουν οὐσιαστικά ὡς σκοπό τήν ἐπίτευξη ἑνός ἐπιπέδου τιμῶν στά στάδια τῆς παραγωγῆς καί τοῦ χονδρικοῦ

έμπορίου, γιά τό σχηματισμό τοῦ ὁποίου λαμβάνονται ταυτόχρονα ὑπόψη τά συμφέροντα τοῦ συνόλου τῆς κοινοτικῆς παραγωγῆς στόν οἰκεῖο τομέα καί τά συμφέροντα τῶν καταναλωτῶν καί πού ἐξασφαλίζει τόν ἐφοδιασμό, χωρίς νά προκαλεῖ ὑπερπαραγωγή. Οἱ σκοποί αὐτοί μπορεῖ νά θιγοῦν ἀπό ἐθνικά μέτρα, πού λαμβάνονται μονομερῶς καί ἀσκοῦν αἰσθητή ἐπίδραση, ἔστω καί χωρίς πρόθεση, στό ἐπίπεδο τῶν τιμῶν τῆς ἐθνικῆς ἀγορᾶς στά ἴδια στάδια ἤ στόν ἐφοδιασμό τῆς ἀγορᾶς αὐτῆς. Στήν περίπτωση μιᾶς ἐπιβαρύνσεως ὅπως ἡ ἐπίδικη, ὁ κίνδυνος μιᾶς τέτοιας ἐπιδράσεως ἐξαρτᾶται ὄχι μόνον ἀπό τό συντελεστή καί τή διάρκειά της, ἀλλά καί ἀπό τήν κατάσταση τῆς οἰκείας ἀγορᾶς καί, ὡς πρός τόν ἐφοδιασμό, κυρίως ἀπό τό βαθμό γενικότητας τοῦ χαρακτήρα της, δηλαδή ἀπό τόν ἀριθμό γεωργικῶν προϊόντων πού πλήττει. Μιά ἐπιβάρυνση μικρῆς διάρκειας, πού πλήττει μεγάλο ἀριθμό προϊόντων, μπορεῖ νά εἶναι οὐδέτερη ὑπό τήν ἔννοια ὅτι δέν ἐπιφέρει μεταβολή τῆς δομῆς τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἀντίθετα, ἄν ἡ ἐπιβάρυνση ὠθεῖ τούς παραγωγούς νά ἀντικαταστήσουν ἐν μέρει τήν παραγωγή τῶν προϊόντων, στά ὁποῖα ἐπιβάλλεται, μέ τήν παραγωγή ἄλλων προϊόντων, στά ὁποῖα δέν ἐπιβάλλεται, τότε ἡ ἐπιβάρυνση κινδυνεύει νά προκαλέσει νόθευση σέ πολλές ἀγορές.

21 Τό ἐρώτημα πού ὑποβλήθηκε στό Δικαστήριο ἀφορᾶ ἐπίσης τίς διατάξεις πού ἀπαγορεύουν φορολογικές ἐπιβαρύνσεις ἰσοδύναμου πρός δασμό ἀποτελέσματος. Οἱ ἀμφιβολίες πού ἐκφράζονται ἀπό τό ἐθνικό δικαστήριο σ' αὐτό τό σκέλος τοῦ ἐρωτήματος ὀφείλονται στό γεγονός ὅτι ἡ ἐπιβάρυνση, μολονότι δέν ἔπληττε τά προϊόντα λόγω τῆς εἰσαγωγῆς τους, ἐπιβαλλόταν κατά τήν παράδοσή τους, ὄχι μόνο γιά μεταποίηση ἤ ἀποθεματοποίηση, ἀλλά καί γιά ἐξαγωγή. Σύμφωνα μέ τούς φακέλους τῶν δικογραφιῶν, τό πρόβλημα αὐτό τίθεται, στήν πράξη, μόνο γιά τά ζῶα. Ἀπό τή σκοπιά αὐτή, συνεπῶς, ἀπαντᾶ τό Δικαστήριο στό σκέλος αὐτό τοῦ δεύτερου ἐρωτήματος.

22 Ἐπί τοῦ σημείου αὐτοῦ, ὁ ἐξαγωγέας ζώων, αἰτῶν στήν ὑπόθεση 71/80, ἐπικαλεῖται τό γεγονός ὅτι, στήν περίπτωση τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ζώντων βοοειδῶν γιά σκοπούς ἄλλους ἀπό τήν ἄμεση σφαγή τους, ἡ ἐπιβάρυνση ἔπληττε τά ζῶα ἀποκλειστικά καί μόνο λόγω τῆς ἐξαγωγῆς τους, ἐνῶ τά μή ἐξαγόμενα ζῶα ἀπαλλάσονταν ἀπό τήν ἐπιβάρυνση μέχρι τή στιγμή τῆς παραδόσεώς τους γιά σφαγή.

23 Ἐν προκειμένω, πρέπει νά ὑπομνησθεῖ ὅτι κατά τό μέτρο πού διαπιστώνεται ὅτι ἡ ἐφαρμογή μιᾶς ἐσωτερικῆς ἐπιβαρύνσεως πλήττει τίς πωλήσεις γιά ἐξαγωγή βαρύτερα ἀπό τίς πωλήσεις στό ἐσωτερικό τῆς χώρας, ἡ ἐπιβάρυνση αὐτή ἔχει ἀποτέλεσμα ἰσοδύναμο πρός ἐξαγωγικό δασμό. Αὐτό δέ συμβαίνει, ὅμως, ὅταν

πρόκειται γιά ἐπιβάρυνση, ἡ ὁποία, κατά τρόπο συστηματικό καί σύμφωνα μέ τά ἴδια κριτήρια, ἐπιβάλλεται στά ζῶα, κατά τήν ἔκφραση τῆς ἰρλανδικῆς κυβερνήσεως, «κατά τό χρονικό σημεῖο τοῦ ἀποχωρισμοῦ τους ἀπό τήν ἐθνική ἀγέλη, εἴτε γιά ἐξαγωγή εἴτε γιά σφαγή».

24 Γιά ὅλους αὐτούς τούς λόγους, πρέπει στό δεύτερο ἐρώτημα νά δοθεῖ ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση:

— Μιά ἐθνική φορολογική ἐπιβάρυνση προσωρινῆς ἰσχύος, πού προορίζεται νά πλήξει τούς γεωργούς στό πλαίσιο εἰσοδηματικῆς πολιτικῆς περί καταμερισμοῦ τῶν δημοσιονομικῶν βαρῶν μεταξύ τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ὁποία ὅμως ἐπιβάλλεται ὑπό τή μορφή ἔμμεσου φόρου ἐπί τῆς ἀξίας ὁρισμένων γεωργικῶν προϊόντων, πού καλύπτονται ἀπό κοινές ὀργανώσεις τῶν ἀγορῶν, κατά τό χρόνο τῆς παραδόσεώς τους γιά μεταποίηση, ἀποθεματοποίηση ἤ ἐξαγωγή, καταβάλλεται δέ εἴτε ἀπό τόν ἐξαγωγέα εἴτε ἀπό τήν ἐπιχείρηση μεταποιήσεως ἤ ἀποθεματοποιήσεως, οἱ ὁποῖοι ἔχουν δικαίωμα ἀναζητήσεως τοῦ ποσοῦ τοῦ φόρου ἀπό τούς παραγωγούς, δέν εἶναι, κατ' ἀρχήν ἀσυμβίβαστη πρός τίς διατάξεις τῆς συνθήκης ΕΟΚ περί γεωργικῆς πολιτικῆς οὔτε πρός τούς κοινοτικούς κανονισμούς περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορῶν.

— Τέτοιο ἀσυμβίβαστο, ὅμως, ὑφίσταται στό μέτρο πού ἡ ἐπιβάρυνση θά εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά παρακωλύεται ἡ ὁμαλή λειτουργία τῶν μηχανισμῶν πού προβλέπονται, στό πλαίσιο τῶν οἰκείων κοινῶν ὀργανώσεων, γιά τό σχηματισμό κοινῶν τιμῶν καί γιά τή ρύθμιση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς ἀγορᾶς.

— Στό ἐθνικό δικαστήριο ἐναπόκειται νά κρίνει ἄν, καί ἐνδεχομένως σέ ποιό βαθμό, ἡ ἐπιβάρυνση γιά τήν ὁποία καλεῖται νά ἀποφανθεῖ ἔχει πράγματι τέτοια ἀποτελέσματα.

— Μιά ἐπιβάρυνση, ὅπως αὐτή πού περιγράφεται ἀνωτέρω, καί ἄν ἀκόμη πλήττει τά ἐξαγόμενα ζῶντα βοοειδή κατά τήν παράδοσή τους γιά ἐξαγωγή, δέν ἐμπίπτει στήν ἀπαγόρευση ἐπιβαρύνσεων ἰσοδύναμου μέ ἐξαγωγικούς δασμούς ἀποτελέσματος ἄν πλήττει ἐξίσου, κατά τρόπο συστηματικό καί βάσει τῶν ἴδιων κριτηρίων, τά μή ἐξαγόμενα βοοειδή κατά τήν παράδοσή τους πρός σφαγή.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

25 Τά ἔξοδα στά ὁποῖα ὑποβλήθηκε ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἡ ὁποία κατέθεσε παρατηρήσεις στό Δικαστήριο, δέν ἀποδίδονται. Δεδομένου ὅτι ἡ παρούσα διαδικασία ἔχει, ὡς πρός τούς διαδίκους τῆς κύριας δίκης, τό χαρακτήρα παρεμπίπτοντος πού ἀνέκυψε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου, σ' αὐτό ἐναπόκειται νά ἀποφανθεῖ ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνοντας ἐπί τῶν ἐρωτημάτων πού τοῦ ὑποβλήθηκαν ἀπό τό High Court τῆς Ἰρλανδίας, μέ διατάξεις τῆς 25ης Ὀκτωβρίου 1979 καί τῆς 29ης Νοεμβρίου 1979, ἀποφαίνεται:

1) Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἐμπίπτει στήν εὐχέρεια ἐκτιμήσεως τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου νά κρίνει σέ ποιό στάδιο τῆς διαδικασίας πού ἐκκρεμεῖ ἐνώπιόν του πρέπει νά ἀπευθύνει προδικαστικό ἐρώτημα στό Δικαστήριο.

2) Μιά ἐθνική φορολογική ἐπιβάρυνση προσωρινῆς ἰσχύος, πού προορίζεται νά πλήξει τούς γεωργούς στό πλαίσιο εἰσοδηματικῆς πολιτικῆς περί καταμερισμοῦ τῶν δημοσιονομικῶν βαρῶν μεταξύ τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ὁποία ὅμως ἐπιβάλλεται ὑπό τή μορφή ἔμμεσου φόρου ἐπί τῆς ἀξίας ὁρισμένων γεωργικῶν προϊόντων, πού καλύπτονται ἀπό κοινές ὀργανώσεις τῶν ἀγορῶν, κατά τό χρόνο τῆς παραδόσεώς τους γιά μεταποίηση, ἀποθεματοποίηση ἤ ἐξαγωγή, καταβάλλεται δέ εἴτε ἀπό τόν ἐξαγωγέα εἴτε ἀπό τήν ἐπιχείρηση μεταποιήσεως ἤ ἀποθεματοποιήσεως, οἱ ὁποῖοι ἔχουν δικαίωμα ἀναζητήσεως τοῦ ποσοῦ τοῦ φόρου ἀπό τούς παραγωγούς, δέν εἶναι, κατ' ἀρχήν, ἀσυμβίβαστη πρός τίς διατάξεις τῆς συνθήκης ΕΟΚ περί γεωργικῆς πολιτικῆς οὔτε πρός τούς κοινοτικούς κανονισμούς περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορῶν.

3) Τέτοιο ἀσυμβίβαστο, ὅμως, ὑφίσταται στό μέτρο πού ἡ ἐπιβάρυνση θά εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νά παρακωλύεται ἡ ὁμαλή λειτουργία τῶν μηχανισμῶν πού προβλέπονται, στό πλαίσιο τῶν οἰκείων κοινῶν ὀργανώσεων, γιά τό σχηματισμό κοινῶν τιμῶν καί γιά τή ρύθμιση τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῆς ἀγορᾶς.

4) Στό ἐθνικό δικαστήριο ἐναπόκειται νά κρίνει ἄν, καί ἐνδεχομένως σέ ποιό βαθμό, ἡ ἐπιβάρυνση γιά τήν ὁποία καλεῖται νά ἀποφανθεῖ ἔχει πράγματι τέτοια ἀποτελέσματα.

5) Μιά ἐπιβάρυνση, ὅπως αὐτή πού περιγράφεται ἀνωτέρω, καί ἄν ἀκόμη πλήττει τά ἐξαγόμενα ζῶντα βοοειδή κατά τήν παράδοσή τους πρός ἐξαγωγή, δέν ἐμπίπτει στήν ἀπαγόρευση ἐπιβαρύνσεων ἰσοδύναμου μέ ἐξαγωγικούς δασμούς ἀποτελέσματος ἄν πλήττει ἐξίσου, κατά τρόπο συστηματικό καί βάσει τῶν ἴδιων κριτηρίων, τά μή ἐξαγόμενα βοοειδή κατά τήν παράδοσή τους πρός σφαγή.

Pescatore Mackenzie Stuart Koopmans

O'Keeffe Bosco Touffait Due

Δημοσιεύτηκε σέ δημόσια συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο στίς 10 Μαρτίου 1981.

Ὁ γραμματεύς

A. Van Houtte

Ὁ προεδρεύων

P. Pescatore

(πρόεδρος τοῦ δευτέρου τμήματος)

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ JEAN-PIERRE WARNER ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 17 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1980 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Οἱ παροῦσες ὑποθέσεις χαρακτηρίστηκαν ἀπό τόν πληρεξούσιο τῆς Ἐπιτροπῆς κατά τήν προφορική διαδικασία ὡς σοβαρές καί δυσχερεῖς. Συμφωνῶ μαζί του.

Οἱ ὑποθέσεις φέρονται ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου κατόπιν αἰτήσεων τοῦ High Court τῆς Ἰρλανδίας περί ἐκδόσεως προδικαστικῶν ἀποφάσεων (δικαστής Barrington), σχετικά μέ δύο αἰτήσεις ἀσφαλιστικῶν μέτρων πού ἐκκρεμοῦν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου αὐτοῦ. Μέ τίς αἰτήσεις αὐτές, οἱ αἰτοῦντες ὑποστηρίζουν ὅτι ἕνας προσωρινός εἰδικός φόρος καταναλώσεως, μέ συντελεστή 2 % ἐπί τῆς ἀξίας, πού ἐπιβλή-

1 — Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά.